

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou v právní věci

žalobce: X, nar. X
státní příslušnost X
bytem X
zastoupený Dr. Stephanem Heidenhainem
advokátem se sídlem Laubova 2128/10, 130 00 Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2025, č. j. OAM-527/ZA-ZA12-P11-R2-2022

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2025, č. j. OAM-527/ZA-ZA12-P11-R2-2022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 36 808 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

1. Žalobou, podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2025, č. j. OAM-527/ZA-ZA12-P11-R2-2022 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II.

Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce v úvodu své žaloby zopakoval průběh předchozího řízení. Připomněl, že napadené rozhodnutí je již druhé v pořadí, kterým byla jeho žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta. Předchozí rozhodnutí neobstálo v soudním přezkumu. Obě rozhodnutí považoval za chybná. Nesouhlasil s odůvodněním, které zhodnotilo jeho žádost jako zjevně účelovou. Namítal, že toto konstatování zcela ignorovalo změnu situace v zemi původu, jelikož se dne 24. 2. 2022 stal z Ruské federace (dále jen „Rusko“) teroristický stát v důsledku napadení Ukrajiny.
3. V dalším z žalobních bodů žalobce rozporoval argumentaci žalovaného, dle které je doložené předvolání nevěrohodné. Žalobce byl přesvědčen, že předvolání pro něj představuje riziko nasazení do bojů proti Ukrajině. V této souvislosti připomínal zmiňovanou praxi, kdy vojáci byli nuceni podepsat kontrakty s ruským ministerstvem obrany.
4. Žalobce dále žalovanému vytýkal jeho optiku na Rusko, jakožto stát, který svým občanům garantuje přednosti právního státu. Žalobce upozorňoval, že v Rusku nefungují nezávislé soudy, zpochybňoval, že by žalovaný za současné situace mohl s jistotou prohlásit, že v Rusku dochází k dodržování zákonných ustanovení ruského práva, což žalovaný dovodil ze shromážděných zpráv, které žalobce rovněž nepovažoval za přesvědčivé.
5. Dalším žalobním bodem je nedostatečné odůvodnění neudělení mezinárodní ochrany dle § 12 b) zákona o azylu, kdy žalovaný neposoudil otázku dopadu X národnosti žalobce, která je v Rusku menšinová, na skutkové okolnosti případu. Žalobce v této souvislosti akcentoval, že do armády Ruska jsou vzati hlavně muži z národnostních menšin. Proto nesouhlasil s absencí tohoto posouzení v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
6. Žalobce v neposlední řadě namítal, že mu přes názor žalovaného hrozí azylově relevantní riziko v podobě nástupu do bojů na ukrajinské frontě. Prvně upozorňoval, že ignorování vojenské povinnosti je v Rusku trestným činem. Dále zdůraznil, že nikdo nemůže být schopen garantovat, že by za současné situace nemohl být nasazen do bojů na Ukrajině. V této souvislosti zmínil situaci milionu vojáků Ruska, kteří v bojích padli nebo byli vážně zraněni.
7. S podobnou argumentací jako v předchozích bodech žalobce požadoval opětovně posouzení své žádosti dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, přičemž si byl jist, že jeho situace splňuje podmínky tohoto ustanovení.
8. Z těchto důvodů žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

III.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Vyjádření žalovaného k žalobě

9. Žalovaný ve svém vyjádření nejprve zrekapituloval obsah žaloby. Žalobní argumentaci nepovažoval za důvodnou. Tvrdil, že vycházel z řádně zjištěného skutkového stavu a že jeho rozhodnutí je zákonné a přezkoumatelné. Tvrdil, že postupoval v souladu se závěry zrušujícího rozsudku zdejšího soudu. Dostatečně doplnil skutková zjištění o informace týkající se výkonu základní vojenské služby a následně provedl řádné posouzení. Žalobcovu žádost ovšem stále považoval za způsob legalizace pobytu za účelem studia. Zpochybnil žalobcův nesouhlas s válečným konfliktem na Ukrajině, jelikož se pasivně účastnil pouze jediného mítinku a následně se nijak proti válce neprojevoval. Žalovaný dále zpochybnil tvrzení o pronásledování žalobcova otce pro jeho názory ohledně Ukrajiny a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaný rovněž namítal opožděnost podané žádosti, která navazuje na vypršení platnosti pobytového víza, v čemž spatřuje zjevnou účelovost.
10. Žalovaný zopakoval, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, načež se nelze domnívat, že by tyto povinnosti byly v Rusku uplatňovány diskriminačně.
11. Žalovaný zdůraznil, že si obstaral aktuální informace, které podporují jeho závěry. Konkrétně uvedl zjištění ohledně doručování předvolání vojenské správy, tresty za vyhýbání se vojenské službě a jejich aplikaci v praxi. Na základě těchto informací vyplynulo, že převažujícími sankcemi jsou pokuty, které nejsou nepřiměřené. Dále lze uzavřít, že informace nevypovídaly o tlaku na brance za účelem podpisu smlouvy, a že ruská legislativa nasazení branců před dokončením základní vojenské služby neumožňuje.
12. Žalovaný uzavřel, že obsah žalobních výhrad nemá potenciál vyvrátit správnost a zákonnost jeho úvah, které jsou v logickém sledu formulovány v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Napadené rozhodnutí dle něj neobsahuje vady, které mu žaloba vytýká. Z toho důvodu navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV.

Replika žalobce

13. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce zasláním repliky, ve které žalovanému vytkl, že nebere v úvahu skutečnost, že Rusko není právní státem nýbrž státem teroristickým.
14. Žalobce zároveň soudu navrhl provedení důkazu – dopisu své matky, obsahující její výpověď ohledně tvrzeného rizika, které žalobci v případě návratu hrozí v podobě účasti v bojích na Ukrajině. Přílohou tohoto přepisu žalobce zaslal soudu fotografie, na kterých má být zachycena jeho matka za účasti ruských vojenských příslušníků, kteří žalobce poptávali. K této skutečnosti mělo dojít na začátku srpna roku 2025. Žalobce zároveň vyslovil své přesvědčení, že by v případě své přítomnosti byl odveden do armády.
15. Dne 23. 9. 2025 žalobce doplnil svou repliku o zmíněný dopis v ruském jazyce, včetně vyjádření, ve kterém upřesnil obsah dopisu. Vysvětlil, že dopis, který je bez data, byl sepsán v srpnu roku 2025 jeho matkou. Žalobce ve své replice interpretuje slova a prosby své matky, která se přimlouvá za žalobce. Žalobce dále sděluje, že 13. července měla být jeho matka navštívena ruským Wojenkomatem. Účelem této návštěvy bylo pátrání po žalobci.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

16. V replice ze dne 17. 4. 2026 žalobce poukázal na to, že se situace v Ruské federaci nezlepšila, stále více branců je nuceno podepsat smlouvu s ruskými ozbrojenými silami, jsou nasazováni do bojů na ukrajinské frontě, kde umírají. Na podporu tohoto tvrzení předložil článek z časopisu Der Spiegel ze dne 10. 5. 2026, č. 16/2026, v němž bývalý ruský voják Georgij Avaliani popisuje situaci, kdy on sám dezertoval v roce 2022 z ukrajinské fronty, kam se dostal jako konskript, nepodepsal zvláštní smlouvu. Dále poukázal na rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2025, sp. zn. 34 Az 10/2025, které řešilo obdobnou věc jako v případě žalobce, a přestože bylo rozhodnuto v neprospěch žalobce, soud konstatoval, že jeho žádost nelze označit za účelově podanou. Zdůraznil, že oproti řešenému případu se u žalobce jedná o jinou situaci, neboť žalobce je muslim a příslušník národnostní menšiny X, která byla častěji mobilizovaná, a z tohoto důvodu čelí velkému riziku, že bude nasazen do bojů na Ukrajině.

V.

Obsah správního spisu

17. Z obsahu spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným správním orgánem, vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
18. Dne 18. 5. 2022 požádal žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Dne 23. 5. 2022 žalobce poskytl údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, když uvedl, že se narodil ve městě X v X v Rusku. Je X národnosti a islámského vyznání. Dorozumí se česky, rusky a X. Nikdy nebyl členem žádné politické strany či skupiny ani se nepovažoval za politicky aktivního člověka. Do České republiky poprvé přicestoval 8. 12. 2019 letecky. V roce 2021 se dvakrát vrátil do Ruska na několik měsíců. Dne 20. 8. 2021 překročil české hranice naposledy. Cítí se zdravý. Důvodem, pro který podal svou žádost, je skutečnost, že se nechce vrátit do Ruska z důvodu branné povinnosti. Kdyby se vrátil do Ruska, šel by do armády a následně do války na Ukrajině, čemuž se chce vyhnout. Proti Ukrajině nechce bojovat, jelikož tam má známé a kamarády, jeho otec tam pracoval a jeho rodina tam po část jeho života žila. Jeho otec je pronásledovaný. Z těchto důvodů je návrat do Ruska nebezpečný. Žalobcovým dalším důvodem bylo přání dokončit své studium v Praze, jelikož studoval na Vyšší odborné škole ve 3. ročníku.
19. Dne 23. 5. 2022 byl s žalobcem veden pohovor. V průběhu pohovoru mu byly kladeny dotazy, prostřednictvím kterých žalobce rozvedl důvody podání své žádosti. Uvedl, že v roce 2019 přicestoval do České republiky z důvodu studií. Na území České republiky pobýval legálně na základě studijního víza. To mu ovšem pro tento rok (2022) nebylo prodlouženo z důvodu špatně podané žádosti o prodloužení. Do vlasti se nyní vrátit nemůže kvůli branné povinnosti. Je všeobecně známo, že branci v žalobcově věku bojují na Ukrajině a dopouštějí se válečných zločinů. Žalobce si nepřeje být toho účasten. Nesouhlasí s politickým režimem v Rusku. Nemá jinou možnost než požádat o azyl. V roce 2021 byl v Rusku před odvodovou komisí, absolvoval lékařskou kontrolu a prošel celým procesem. Byl odveden, avšak nedostal vojenskou knížku. Následně se měl dostavit na vojenskou správu, což neučinil a namísto toho se navrátil zpět do Prahy. Zároveň má zprostředkované informace od rodiny, které se týkají jeho otce, který má být ze strany Ruska pronásledován pro své proukrajinské názory. S otcem je v omezeném kontaktu. Sám žalobce se v Praze účastnil mítinku na podporu Ukrajiny na Václavském náměstí. Stalo se tak při začátku války. Jiných akcí se neúčastnil.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

20. Žalovaný dne 26. 9. 2023 vydal rozhodnutí č. j. OAM-527/ZA-ZA12-P11-2022 (dále též první rozhodnutí), kterým žalobci mezinárodní ochranu v žádné formě neudělil. Ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný dovodil, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování svých politických práv a svobod. Následně provedl posouzení dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce v průběhu řízení nehovořil o problémech z důvodu své rasy, národnosti nebo náboženství, které by ve vlasti pociťoval. Za tvrzený důvod žádosti považoval výhradně obavy z případného odvodu do armády. Páteřním důvodem shledal snahu o legalizaci pobytu za účelem dokončení studia a setrvání na území České republiky. Ohledně obav z branné povinnosti žalovaný konstatoval, že se nejedná o azylově relevantní důvod, jelikož branná povinnost je tradičně vnímána jako základní státoobčanská povinnost. Žalovaný zároveň na základě shromážděných podkladů popřel, že by tato povinnost mohla být uplatňována diskriminačně vůči žalobci, či že by žalobci hrozilo reálné riziko zapojení do války na Ukrajině v rámci branné povinnosti. Žalobcovu účast na politickém mítinku nepovažoval za významnou. Tvrzení o pronásledování otce vyhodnotil jako nevěrohodné. Z těchto důvodů přistoupil k neudělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný neshledal zákonné důvody pro udělení azylu dle § 13 zákona o azylu ani důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalovaný užil podobné argumentace pro své odůvodnění ohledně neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.
21. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2024, č. j. 16 Az 25/2023–44 bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Soud žalovanému vytkl nedostatečné zjištění skutkového stavu o možném výkonu základní vojenské služby žalobcem na území Ukrajiny, a to i se zřetelem k národnosti žalobce. Soud proto žalovaného zavázal, aby opětovně posoudil žalobcovy obavy z výkonu vojenské služby, a to i s ohledem na jeho menšinovou národnostní a náboženskou příslušnost, jelikož úvahy žalovaného o nediskriminačním uplatňování vojenských povinností vůči žalobci dle zjištění soudu neměly oporu ve spise. Soud rovněž žalovanému dal na vědomí judikaturu Nejvyššího správního soudu, která je v rozporu s jeho závěry o povaze základní vojenské služby Ruska, jakožto základní státoobčanské povinnosti. Zároveň soud nepřisvědčil žalovanému v jeho úvaze o účelovosti podané žádosti, kterou žalovaný dovodil pro její podání po zániku vízového oprávnění žalobce.
22. Žalovaný si před vydáním napadeného rozhodnutí obstaral nové zprávy o zemi žalobcova původu. Konkrétně se jedná o Informace OAMP ze dne 28. ledna 2025 – Základní vojenská služba, Náhradní civilní služba. Dále Informace OAMP ze dne 5. března 2025 – Návraty občanů Ruské federace do vlasti. Žalovaný rovněž zohlednil Informace OAMP ze dne 15. dubna 2025 – Bezpečnostní a politická situace v zemi.
23. Dne 25. 6. 2025 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým žalobci mezinárodní ochranu v žádné formě neudělil. V podstatné části odůvodnění žalovaný zopakoval své závěry z prvního, soudem zrušeného rozhodnutí. Žádost opětovně vyhodnotil jako účelově podanou. Co se týče žalobcových obav z povolání k výkonu základní vojenské služby, zde poukázal na skutečnosti uvedené v Informaci OAMP ze dne 28. ledna 2025, která popisuje proces jejího výkonu a způsob doručování předvolání. Žalovaný zopakoval svůj dílčí závěr o službě v armádě, kterou považuje za jednu ze základních státoobčanských povinností. Na základě zpráv žalovaný neshledal, že by při výkonu základní vojenské služby mohl být žalobce pronásledován, tedy ohrožen na svých

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

základních lidských právech či životě. Příslušné předpisy, které upravují průběh základní vojenské služby považoval za jasné, analogické standardnímu nastavení ve všech zemích se zatím zachovanou povinnou vojenskou službou. Nepovažoval je proto za nepřiměřené či zavádějící důvod pronásledování konkrétních osob.

VI.

Jednání soudu a právní posouzení věci soudem

24. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
25. Při jednání u Městského soudu v Praze dne 27. 4. 2026 žalobce a jeho právní zástupce argumentovali shodně jako v podané žalobě a v replice a navrhli zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
26. Zástupkyně žalovaného s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na vyjádření k žalobě navrhla zamítnutí žaloby.
27. Podle ustanovení § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
28. Podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
29. Podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*
30. Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
31. Podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu *původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit Podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

32. Podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání: e) trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2.
33. Podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice se mezi tato jednání řadí zločiny proti míru, válečné zločiny, zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech a činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.
34. Žalobce namítal, že má reálné obavy z povolání k výkonu základní vojenské služby a následného nasazení do bojů na Ukrajině.
35. Žalovaný tyto obavy posoudil jako nedůvodné a účelové. V první řadě konstatoval, že nemůže pominout zjevnou účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobcem, který žádost podal teprve po uplynutí platnosti jeho studijního víza, na které v ČR pobýval od roku 2019 a jeho neúspěšné snaze o jeho opětovné prodloužení. Žalobce si tak dle názoru žalovaného chce pouze zlegalizovat pobyt na území ČR. Co se týká výkonu základní vojenské služby, žalovaný konstatoval, že obecně branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. Žalovaný přitom neshledal žádné skutečnosti svědčící o tom, že by samotný výkon základní vojenské služby v Rusku mohl ve vztahu k osobě žalobce představovat pronásledování. Pokud je osoba shledána schopnou výkonu základní vojenské služby, neznámá to, že v případě Ruska bude okamžitě nasazena do ozbrojeného konfliktu na Ukrajině a tam se stane subjektem či objektem válečných zločinů. Podle žalovaného je vyloučeno, aby byl žalobce bez předchozího absolvování základní vojenské služby vyslán do bojů na Ukrajině, navíc nedobrovolně. Žalovaný konstatoval, že Rusko se zaměřilo na zapojení zahraničních vojáků a citované informace, včetně informací od nezávislých ruských neziskových organizací, popírají, že by v současné době byl na konkrétní osoby vyvíjen jakkoli nepřiměřený nátlak nebo jiné podobné taktiky za účelem podpisu příslušných kontraktů, kdy vojenské orgány mají zjevně dostatek zájemců motivovaných finančně. Žalobce bez převzetí povolávacího rozkazu nemůže být ve vlasti nijak sankcionován za vyhýbání se základní vojenské službě, která má navíc ve většině případů jen podobu pokuty, nikoli například trestu odnětí svobody či jinak zásadního trestu, který by ve svém důsledku bylo možné označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Žalovaný tudíž uzavřel, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost, že by žalobce byl v případě návratu do vlasti a případného povolání k výkonu základní vojenské služby zároveň nuceně odeslán účastnit se bojů na Ukrajině či jakýchkoliv jiných bojových operací mimo území Ruska, ledaže by s tím on sám souhlasil a s ruskou armádou uzavřel profesionální smlouvu na základě vlastního rozhodnutí. Obava žalobce z účasti ve válce na Ukrajině je nedůvodná a je de facto vyloučeno, aby byl nucen páchat na Ukrajině válečné zločiny, pomine-li žalovaný fakt, že páchání válečných zločinů vyžaduje i volní složku konkrétní osoby, tedy její schopnost a ochotu se na těchto podílet, nikoliv samotný fakt zapojení do ozbrojeného konfliktu na cizím území, během něhož mohou a jsou podobné zločiny v jednotlivých případech konkrétními osobami páčány.

36. Soud přisvědčil námitce, že žádost žalobce nelze považovat za účelovou. Ve shodě s názorem vysloveným ve shora citovaném zrušujícím rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2024, č. j. 16 Az 25/2023–44 má soud za to, že z pouhé skutečnosti, že cizinec požádá o udělení mezinárodní ochrany teprve po zániku jeho pobytového oprávnění nelze bez dalšího dovozovat účelovost takového postupu. V případě žalobce je zjevné, že důvodem pro požádání o azyl byla okupace Ukrajiny v roce 2022 ve formě otevřené agrese za účasti vojska Ruské federace. Je proto přirozené, že žalobce pocítil možnou újmu mu hrozící po návratu do Ruska teprve tehdy, pokud mu taková újma mohla vzniknout, a to nejen ve smyslu návratu do země původu, ale i se zřetelem k jeho věku brance a vypuknutí otevřeného ozbrojeného konfliktu na Ukrajině v roce 2022, tudíž dříve žalobce takovou hrozbu újmy pociťovat objektivně nemohl. Soud zároveň uvádí, že ani to, že jedním z motivů podání žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu na území ČR, nevylučuje, že žalobci v případě navrácení do země původu hrozí azylově relevantní pronásledování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49).
37. Soud dále hodnotil, zda se žalovaný řádně vypořádal s otázkou, zda samotný výkon základní vojenské služby v Rusku není dostatečným azylově relevantním důvodem. Této otázce se žalovaný věnoval na str. 7 až 11 napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že samotná povinnost ruských občanů účastnit se základní vojenské služby nemůže být chápána jako pronásledování ze strany ruských státních orgánů, jelikož neexistuje přiměřená pravděpodobnost se domnívat, že by žalobce v případě návratu do země původu a případného povolání k výkonu základní služby zároveň měl být nuceně odeslán do bojů na Ukrajině, ledaže by s tím výslovně souhlasil a uzavřel profesionální smlouvu. V té souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, podle kterého povolání k výkonu vojenské služby není pronásledováním, i když je spojeno s účastí na bojových akcích ve válečném konfliktu, a na rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004, podle kterého nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby nezakládají odůvodněný strach z pronásledování podle § 12 zákona o azylu.
38. Soud souhlasí s hodnocením žalovaného, že branná povinnost a základní vojenská služba představují základní státoobčanskou povinnost. Podle mezinárodních úmluv mohou státy skutečně žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Povinnost výkonu základní vojenské služby a branná povinnost nejsou bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani, když by byla povinnost nastoupení spojena s rizikem povolání do bojových akcí ve válečném konfliktu nebo s hrozbou trestní sankce za nenastoupení vojenské služby či výkonu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

- branné povinnosti (srov. i např. rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo usnesení téhož soudu ze dne 25. 7. 2018, č. j. 2 Azs 41/2018-39, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, ze dne 12. 7. 2024, č. j. 8 Azs 68/2024-29).
39. Výše uvedené však neplatí bezvýjimečně. Soud upozorňuje na rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, v němž uvedl: *„samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulární armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odeprání výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odeprání výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“* (srov. i rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44).
40. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uváděl, že je vyloučeno, aby byl žalobce nucen páchat na Ukrajině válečné zločiny, když páchání válečných zločinů vyžaduje i volní složku konkrétní osoby, tedy její schopnost a ochotu se těchto podílet. Soud s tímto hodnocením žalovaného nesouhlasí. Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) v rozsudku *Shepherd v. Bundesrepublik Deutschland* v bodě 36 konstatoval, že *„toto ustanovení se neomezuje jen na situaci, kdy by žadatel byl osobně veden ke spáchání takových zločinů“*. V bodě 37 rozsudku dále uvádí, že *„unijní zákonodárce chtěl, aby byl objektivně zohledněn obecný kontext, ve kterém je tato služba vykonávána. Situace, kdy by se žadatel pouze nepřímo účastnil páchání takových zločinů, protože by zejména nepatřil k bojovým jednotkám, ale byl například přidělen k jednotce logistiky nebo podpory, nejsou proto v zásadě vyloučeny. Okolnost, že dotýčný by z důvodu pouze nepřímé povahy této účasti nemohl být osobně stíhán podle kritérií trestního práva, a zejména nemohl být stíhán před Mezinárodním trestním soudem, proto nemůže bránit ochraně, která vyplývá z čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83“*. Dále v bodě 38 rozsudku SDEU uvádí, že *„i když nárok na mezinárodní ochranu není vyhrazen osobám, které by mohly být osobně vedeny ke spáchání činů kvalifikovaných jako válečné zločiny, zejména pak bojovým jednotkám, může být tato ochrana rozšířena jen na takové jiné osoby, které by plnění jejich úkolů mohlo dostatečně přímým způsobem a s přiměřenou pravděpodobností vést k účasti na takových činech“*. SDEU v bodě 39 poznamenává, že cílem čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 je chránit žadatele, který odmítá vojenskou službu, protože nechce být v budoucnu vystaven spáchání činů, jež svou povahou odpovídají činům uvedeným v čl. 12 odst. 2 této směrnice. Žadatel se tedy může opírat i jen o pravděpodobnost spáchání takových činů. Dle bodu 43 musí osoba, která usiluje o přiznání postavení uprchlíka podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 s dostatečnou přesvědčivostí prokázat, že jednotka, ke které

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

patří, provádí, nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům uvedeným v tomto ustanovení. Odepření vykonávat vojenskou službu musí zároveň představovat jediný prostředek umožňující vyhnout se účasti na válečných zločinech (bod 44 rozsudku).

41. Ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 tedy musí být vykládáno v tom smyslu, že se vztahuje na všechny příslušníky ozbrojených sil, včetně logistického nebo podpůrného personálu, včetně situací, kdy by se žadatel účastnil spáchání takových zločinů jen nepřímo, jelikož by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů. Posouzení skutečností za účelem kvalifikace situace dotyčné služby tak musí vycházet ze souboru indicií, které mohou s ohledem na veškeré dané okolnosti, zejména okolnosti týkající se významných skutečností týkajících se země původu, jakož i konkrétního postavení a osobní situace žadatele, prokázat, že v důsledku situace služby je uskutečnění tvrzených válečných zločinů pravděpodobné (bod 46 rozsudku *Shepherd*).
42. Soud poukazuje též na rozsudek SDEU ze dne 19. 11. 2020 ve věci C- 38/19, *EZ v. Bundesrepublik Deutschland*. Při výkladu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice dospěl SDEU k závěru, že se toto ustanovení vztahuje též na „*brance, který odepře vykonat vojenskou službu za konfliktu, avšak nezná své budoucí služební zařazení v rámci armády, (jelikož) v kontextu všeobecné občanské války, která se vyznačuje opakovaným a systematickým pácháním zločinů nebo jednání uvedených v čl. 12 odst. 2 téže směrnice armádou, která nasazuje brance, by výkon vojenské služby znamenal přímou či nepřímou účast na spáchání takových zločinů nebo jednání bez ohledu na zařazení v rámci armády*“. SDEU tedy v syrském kontextu konstatoval, že syrská armáda, včetně jednotek složených z branců, v dubnu 2017 opakovaně a systematicky páchala válečné zločiny, přičemž tyto skutečnosti byly podle předkládajícího soudu ve značné míře doloženy. Za těchto okolností byla pravděpodobnost, že bude kterýkoli branec, bez ohledu na své konkrétní zařazení, přímo či nepřímo zapojen do páchání dotčených zločinů, velmi vysoká (bod 37 rozsudku *EZ*).
43. Je obecně známou skutečností, že invaze ruské armády na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49). Ruská vojska na ukrajinském území páchají zločiny proti míru a zločiny proti lidskosti, a jednají tak ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (srov. rozsudky NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, ze dne 26. 10. 2022, č. j. 4 Azs 214/2022-46, ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-37, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2022, č. j. 41 Az 25/2022-92). To ostatně potvrzuje i Informace OAMP ze dne 15. 4. 2025, jež je součástí správního spisu. V té stojí, že Rusko na území Ukrajiny páchá činy, které jsou vyšetřovány jako válečné zločiny. Pokud by tedy žalobce byl nasazen do bojů na území Ukrajiny, s rozumnou mírou pravděpodobnosti by poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění zločinů uvedených v čl. 12 odst. 2 směrnice.
44. Soud se tedy dále zabýval otázkou, zda bude žalobce s přiměřenou pravděpodobností v případě návratu do země původu povinen nastoupit k výkonu vojenské služby, a pokud ano, zda ze zpráv o zemi původu vyplývá, že žalobce bude v rámci výkonu základní vojenské služby s přiměřenou pravděpodobností zapojen do bojů na Ukrajině.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

45. Z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 vyplývá, že základní vojenská služba v ruské armádě je povinná po dobu 12 měsíců pro osoby ve věku od 18 do 30 let. S ohledem na věk žalobce spadá do kategorie osob podléhajících povinné vojenské službě. Soud dále na základě spisového materiálu konstatuje, že žalobce je zdravý, v roce 2021 byl uznán způsobilým výkonu vojenské služby a byť osobně povolávací rozkaz nepřevzal, existuje tu vysoká pravděpodobnost, že v případě návratu do Ruské federace bude povolán k výkonu základní vojenské služby.
46. Žalovaný se zabýval otázkou vysílání branců základní vojenské služby do války na Ukrajině, přičemž vycházel z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025. Poukázal na ojedinělost případů, kdy se branci ocitli ve válečné zóně nebo v anektovaných oblastech. Jejich vyslání do těchto oblastí je ze zákona možné, neboť se dle Ruska jedná o ruské území. Nejvyšší představitelé slibují, že branci nebudou vysláni do války na Ukrajině, či anektovaných oblastí. Branci nemohou být vysíláni do bojových akcí, jsou považováni za nezpůsobilé k boji, ale je možné je využít k ochraně hranic (včetně rusko-ukrajinských) a k podporným úkolům.
47. Žalovaný učinil závěr, že není přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce měl být při případném výkonu základní vojenské služby vyslán do bojů na Ukrajině či jakýchkoliv jiných bojových operací mimo území Ruska, ledaže by s tím sám souhlasil a s ruskou armádou uzavřel profesionální smlouvu.
48. Soud souhlasí s hodnocením žalovaného, že není přiměřeně pravděpodobné, že by byl v rámci výkonu základní vojenské služby vyslán do bojů na Ukrajině. Standard přiměřené pravděpodobnosti neznamená, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).
49. Z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 vyplývá, že počet branců odvedených během každého období se pohybuje mezi 130 až 150 tisíc osob. Po legislativních změnách v dubnu 2023 mohou branci povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Nemohou být nasazeni do bojových operací před dokončením 4měsíční vojenské služby a před získáním úvodní vojenské specializace. Podle vyjádření a praxe ruských úřadů jsou branci umísťováni primárně do oblastí v blízkosti místa bydliště a konečné rozhodnutí činí vojenský komisariát. Na počátku invaze 24. 2. 2022 se ve veřejně dostupných zdrojích objevovaly rozporuplné informace o rozsahu účasti branců v bojových operacích na Ukrajině, včetně např. úmrtí branců zejména v úvodních měsících invaze. Po zásahu ruských úřadů (generální prokuratury) bylo v počátečních měsících invaze 600 branců zapojených do invaze staženo z ukrajinského území. Ruská redakce BBC v srpnu 2024 uváděla, že během probíhající války zemřelo na Ukrajině celkově nejméně 159 branců. V obecné rovině ruské úřady, včetně nejvyšších představitelů několikrát explicitně odmítly, že by branci byli cíleně posíláni do bojových operací na Ukrajině, či že branci budou vysíláni do ukrajinských okupovaných a následně anektovaných oblastí. Zároveň anexe těchto oblastí v legislativní rovině umožňuje vyslání/umístění branců do těchto oblastí. Po anexi a vyhlášení tzv. částečné mobilizace se však neobjevovaly informace o nasazení branců ve velkých počtech, i přes individuální případy, k nimž může docházet. Sergej Krivenko

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

(Občan a armáda) uváděl v březnu 2024, že „vojáky základní služby do války masově neposílají“, ale mohou být posláni na anektovaný Krym nebo do příhraničních oblastí s Ukrajinou. Dále zpráva uvádí, že podle různých zdrojů nebyli branci cíleně vysíláni do bojových operací, úřady je však využívaly pro ostrahu hranic, včetně rusko-ukrajinských hranic v Bělgorodské, Kurské a Brjanské oblasti, kde nahradili smluvní vojáky, kteří byli přesunuti na frontu na Ukrajině. Minimálně v létě 2024 se do bojů po ukrajinské příhraniční ofenzivě v Kurské oblasti zapojili branci umístění v tamějším regionu, kde střežili tamější hranice. Podle expertů citovaných zprávou Finské imigrační služby v srpnu 2024 byli branci špatně vycvičení a v Kurské oblasti využitelní v logistice a budování obranných struktur.

50. Vzhledem k tomu, že Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025, která pojednává o výkonu základní vojenské služby, již nemusí být zcela aktuální pro posouzení zapojení branců do bojových operací na Ukrajině, soud doplnil dokazování o informace, které obstaral ze spisu zdejšího soudu sp. zn. 19 Az 21/2025 a ověřil si tedy další vývoj nasazování branců do bojů na Ukrajině. Konkrétně se jedná o Informaci OAMP, Základní vojenská služba, Náhradní civilní služba, ze dne 21. 1. 2026, která opakuje stejné obecné informace, které byly uvedeny v Informaci OAMP ze dne 28. 1. 2025, s poukazem na zapojení branců v počátečních měsících invaze. Informace opakuje, že se po vyhlášení tzv. částečné mobilizace neobjevovaly informace o nasazení branců ve velkých počtech i přes individuální případy, k nimž může docházet. Informace doplňuje, že z branců zapojených po ukrajinské příhraniční ofenzivě v Kurské oblasti v létě 2024 bylo nejméně 60 z nich zabito.
51. Soud má za to, že z uvedených zpráv vyplývá, že vyslání branců do bojů na Ukrajině není vcelku běžným jevem, ale jevem toliko výjimečným. Z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 je zřejmé, že k nasazení branců v boji na Ukrajině došlo především na počátku invaze, přičemž bylo po zásahu generální prokuratury v počátečních měsících invaze 600 branců staženo z ukrajinského území. Také Sergei Krivenko z iniciativy Občan a armáda potvrdil v březnu 2024, že vojáky základní služby do války masově neposílají. Informace svědčí o tom, že tito mohou být vysláni na anektovaný Krym nebo do příhraničních oblastí. Soud však uvádí, že v těchto oblastech je menší pravděpodobnost, že by jednotka, ke které je branec přidělen, páchala zločiny uvedené v čl. 12 odst. 2 směrnice 2011/95, neboť k těmto dochází na území Ukrajiny – nikoli v příhraničních oblastech, kde je úkolem branců střežit hranice, či na Krymu, který Rusko okupuje již od roku 2014. Z informací o zemi původu je zřejmé, že k vyslání vojáků základní vojenské služby do bojů na Ukrajině běžně nedochází, došlo k němu především v roce 2022 po začátku války a v roce 2024 po ofenzivě Ukrajiny v Kurské oblasti. Nelze však s přiměřenou pravděpodobností předpokládat, že by k podobnému incidentu mělo dojít, a že by tudíž branci v rámci výkonu základní vojenské služby byli vysláni do bojových oblastí. Informace spíše popisuje tendenci k vytvoření prostředí, kdy branci základní vojenské služby mohou smlouvu s armádou podepsat již od prvního dne jejího výkonu, aby k jejich vyslání do bojů mohlo dojít již v postavení smluvních vojáků.
52. Soud tedy dále posuzoval, zda by žalobce mohl být nucen během výkonu základní služby k podpisu smlouvy s armádou a následně vyslán k účasti na bojích na Ukrajině. Žalovaný, k otázce profesionální smlouvy branců s ruskou armádou, shrnul, že ruské úřady zjednodušily možnost jejího podpisu s branci základní vojenské služby, když byl

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

požadavek minimálního výkonu základní vojenské služby snížen na jeden měsíc, resp. jeden den s vidinou podpisu roční smlouvy. Žalovaný poukázal na dobrovolnost podpisu, problematičnost nátlaku vyvíjeného na brance k podpisu, možné způsoby nátlaku využívané ruskou armádou (konkrétně ekonomické pobídky či pobídky pro rodinu) a na doporučované obranné mechanismy.

53. Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 k problematice smluv hovoří o tlaku, jenž je vyvíjen na brance, a to včetně zneužití neznalosti branců ohledně tohoto institutu a značných ekonomických pobídkách. Článek Nastojaštšeje Vrejma popisuje tlak na brance jako psychologický a informační, naopak případy podpisu smlouvy pod pohrůžkou násilí nebo bití nejsou téměř evidovány. Zdroje popisovaly konkrétní případu nátlaku na vojáky základní služby a upozorňovaly, že tlak a přesvědčování branců k podpisu smlouvy obecně roste. Ředitel neziskové organizace Občan a armáda, Sergej Krivenko, uváděl v březnu 2024, že smlouvu s armádou podle jejich zjištění podepisovalo v době od února 2022 přibližně 20 - 30 % branců. V době před únorem 2022 číslo dosahovalo až 50 % všech branců. Informace jmenuje seznam prostředků obrany proti podpisu smlouvy. Podle lidskoprávních aktivistů nesmí osoba smlouvu začít plnit, jestliže s ní nesouhlasí. V opačném případě to lze chápat jako přijetí smlouvy. Zdroje popisovaly, že nehledě na existující tlak, je odmítnutí podpisu smlouvy brancem nadále reálnou alternativou a za odmítnutí podpisu smlouvy podle Nastojaštšeje Vrejma nic nehrozí.
54. Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 k otázce nucení podepsat brance smlouvu s ruskými ozbrojenými silami a nastoupit do armády informace opět uvádí, že ruské úřady zjednodušily možnost podpisu profesionální smlouvy s vojáky základní služby. Zdroje často popisovaly případy nátlaku na vojáky základní služby, ale zároveň upozorňovaly, že tlak a přesvědčování branců k podpisu smlouvy obecně roste v červenci, resp. prosinci 2025. Podle belgické zprávy ruská armáda používá různé aktivní ekonomické a sociální pobídky, např. sociální výhody nebo vyšší plat, k udržení počtu smluvních vojáků. Podle stejného zdroje existuje omezený počet případů, kdy je vojákům vyhrožováno převlečením do trestní jednotky nebo fyzickým násilím, aby podepsali smlouvu. Informace opět poukazuje na opravné/obránné mechanismy, které však mají velmi omezený vliv na nápravu situace. Nehledě na existující tlak je dle informací odmítnutí podpisu smlouvy brancem nadále reálnou alternativou.
55. Soud musí konstatovat, že ve vztahu k tlaku na podpis smlouvy s armádou nelze na základě shromážděných zpráv konstatovat, že žalobci nehrozí s přiměřenou pravděpodobností zacházení, které by představovalo zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy. Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 uvádí, že tlak a přesvědčování branců k podpisu smlouvy obecně roste. Zatímco ekonomické pobídky nepředstavují zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy, psychologické i fyzické násilí již takové zacházení představovat může, především v případě, že k němu dochází dlouhodobě a opakovaně. Soud však nemohl dospět k jednoznačnému závěru, zda je uváděný omezený počet případů, kdy jsou branci vystaveni psychickému či fyzickému násilí, způsoben tím, že k takovému nátlaku dochází zcela výjimečně, nebo tím, že v dosavadním řízení nebyl shromážděn dostatek informací o zemi původu týkající se této otázky. Z informací však vyplývá, že samotný tlak na vojáky základní vojenské služby je zcela rozšířeným jevem (nikoli jevem výjimečným), a proto lze považovat za vysoce pravděpodobné, že žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

by v případě nástupu k výkonu základní vojenské služby byl vystaven určité formě nátlaku podepsat smlouvu s armádou.

56. Pokud jde o hodnocení v Informaci OAMP ze dne 21. 1. 2026, podle kterého je odmítnutí podpisu smlouvy ze strany brance reálnou možností i přes existující tlak, soud konstatuje, že tato část informace vychází z odkazů na různé právní zdroje. Tyto zdroje poskytují vojákům doporučení, jak postupovat v situaci, kdy je na ně během služby vyvíjen nátlak, a upozorňují, že například ani podpis prohlášení o záměru uzavřít smlouvu brance právně nezavazuje. Tyto zdroje rovněž zdůrazňují, že uzavření smlouvy musí být založeno na dobrovolnosti. Soud proto má za to, že hodnocení, podle něhož je odmítnutí podpisu smlouvy reálnou alternativou navzdory existujícímu tlaku, představuje hodnocení právního stavu, kdy podle práva mají branci možnost smlouvu s armádou nepodepsat. Na základě uvedené informace však soud nemohl potvrdit, že by žalobci nehrozilo zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy, případně že by s přiměřenou pravděpodobností měl možnost odmítnout podepsat smlouvu.
57. Soud si proto ze spisu zdejšího soudu sp. zn. 19 Az 21/2025 obstaral informaci EUAA, COI Report – The Russian Federation: Country Focus, z prosince 2025 (dále jen „Informace EUAA“), na kterou Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 sice odkazuje, avšak podkapitolu *Tlak na podepsání smluv* na stranách 90 a 91 opomíná. Tato uvádí, že ruské úřady údajně považují povinnou vojenskou službu za zdroj pro nábor smluvních vojáků. Praxe nutit brance k podpisu smluv začala koncem roku 2022 a v roce 2024 se zintenzivnila a rozšířila se do všech vojenských jednotek v Rusku. Zdroje uvádějí, že branci byli přesvědčováni, nuceni a donucováni, včetně mučení, nebo podvedeni k podpisu smluv. Alespoň v jednom případě byla osoba zastřelena za to, že odmítla podepsat smlouvu. Jakmile je smlouva podepsána, i když byla podepsána první den vojenské služby, mohou být branci ve statusu smluvních vojáků okamžitě nasazeni na frontu. Dle informace tlak na brance, aby podepsali smlouvy, začal již při jejich odjezdu do vojenské jednotky. Soud poznamenává, že i v tomto ohledu došlo ke změně, neboť ze starších informací vyplývalo, že k nátlaku docházelo spíše před koncem základní vojenské služby, nikoli od jejího prvního dne. Tlak zahrnoval výhrůžky smrtí i disciplinární tresty. Informace dále pojednává o padělání podpisů branců na smlouvách s ministerstvem obrany, což mělo nahradit přímý nátlak. Padělání podpisů se dle informace stalo „*systematickým a standardizovaným*“. Dle informace mají velitelé zřejmě „*zelenou k podepisování smluv jménem branců*“, zejména při plnění náborových kvót.
58. Soud na základě shora uvedených aktuálních informací nemohl potvrdit závěr žalovaného, že není přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce byl v případě výkonu základní vojenské služby nucen účastnit se bojů na Ukrajině, ledaže by s tím on sám souhlasil a s ruskou armádou uzavřel profesionální smlouvu na základě vlastního rozhodnutí. V dalším řízení žalovaný opatří dostatek aktuálních informací k problematice uzavírání profesionálních smluv branců s ruskou armádou. Následně na základě shromážděných podkladů vyhodnotí, zda je přiměřeně pravděpodobné, že žalobce by byl podroben jednání ruské armády při nucení podepsat smlouvu s armádou, které by mohlo naplňovat hrozbu pronásledování či vážné újmy, případně zda by žalobci s přiměřenou pravděpodobností hrozila účast na bojích na Ukrajině (vynucením nebo zfalšováním podpisu).
59. Soud tedy konstatuje, že podle informace EUAA vojáci základní vojenské služby jsou jedním ze zdrojů, kde se ruská armáda snaží naverbovat vojáky k boji na Ukrajině,

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

přičemž nedaří-li se naplnit stanovené kvóty finančními pobídkami, je přistoupeno k tvrdším postupům, případně ke zfalšování podpisu.

60. Soud tedy s ohledem na výše uvedené shrnuje, že souhlasí s hodnocením žalovaného, že z informací o zemi původu žalobce vyplývá, že k vyslání vojáků základní vojenské služby do bojů na Ukrajině dochází pouze ve výjimečných případech, přičemž není přiměřeně pravděpodobné, že by se žalobce jako voják základní vojenské služby těchto bojů účastnil. Informace o zemi původu však svědčí o tom, že Rusko řeší situaci tím způsobem, že vojáky základní vojenské služby nutí k podpisu smlouvy s ministerstvem obrany, aby do bojů na Ukrajině mohlo vyslat již smluvní vojáky (nikoli tedy brance vykonávající základní vojenskou službu), přičemž se má jednat o jev rozšířený po celém Rusku.
61. Žalovaný si tudíž v dalším řízení shromáždí informace o tlaku vyvíjeném na vojáky základní vojenské služby, aby podepsali smlouvu s ministerstvem obrany a zohlední vývoj v této oblasti. Vyhodnotí, zda žalobci hrozí přiměřená pravděpodobnost či reálné nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy ve vztahu k nátlaku, aby podepsal smlouvu s ministerstvem obrany. Shledá-li, že žalobci hrozí přiměřená pravděpodobnost či reálné nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy, posoudí, zda jsou v tomto ohledu splněny i ostatní podmínky pro udělení azylu, či doplňkové ochrany. Posoudí rovněž žalobcovy obavy z výkonu vojenské služby a vyslání do bojů na Ukrajině i s ohledem na jeho menšinovou národnostní i náboženskou příslušnost, když v tomto směru nerespektoval závazný právní názor vyslovený Městským soudem v Praze v jeho shora uvedeném zrušujícím rozsudku, kdy pro závěr, že nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být vůči žalobci uplatněn diskriminačně chybí jakýkoliv podklad.
62. Ke shodným závěrům dospěl Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 26. 2. 2026, č.j. 19 Az 21/2025-72.

VII.

Závěr a náklady řízení

63. Z důvodů shora uvedených soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění. O vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení soud rozhodl podle § 78 odst. 4 s. ř. s. V souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. bude žalovaný v dalším řízení vázán právním názorem zdejšího soudu.
64. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za šest úkonů právní služby (§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, písemná podání k soudu 22. 8. 2025, 22. 9. 2025 a 17. 4. 2026 a účast u jednání soudu dne 27. 4. 2026] v částce 4 620 Kč za jeden úkon, celkem 27 720 Kč, a náhradu hotových výdajů v částce 450 Kč za jeden úkon, celkem 2 700 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady o náhradu této daně ve výši 6 388 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem tak náklady řízení žalobce činí částku 36 808 Kč.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27. dubna 2026

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně